

Zápis z 6. jednání Výboru pro regionální politiku pracovní úroveň (PV-RP) ze dne 12. června 2025

Zahájení a úvodní

Petr Kulháněk (ministr pro místní rozvoj, dále jen ministr MMR) po přivítání všech přítomných vyzdvihl pozitivní zpětnou vazbu z předchozích jednání, která ukazuje, že otevřená debata je klíčem k řešení problémů. Zdůraznil význam přenosu výstupů z pracovní úrovně na úroveň vládní, zejména pro dosažení vyváženého regionálního rozvoje. Zdůraznil, že platforma Výboru slouží nejen ke sdílení informací, ale i k hledání shody napříč úrovněmi řízení. Bez této shody nelze smysluplně realizovat systémové změny.

Jan Schneider (MMR) vyjádřil očekávání, že dnešní jednání přinese kvalitní diskuze a podněty k nastavení politik. Zdůraznil, že Výbor nemá být administrativní platformou, ale místem partnerského dialogu o konkrétních změnách v regionální politice.

Jakub Stuchlík (PAQ Research) představil klíčové závěry analýzy zaměřené na spravedlivé a efektivní financování samospráv. Upozornil, že současné nastavení systému rozpočtového určení daní (RUD) nezohledňuje rozdílnou roli obcí v území, čímž oslabuje regionální centra a nemotivuje obce ke spolupráci či slučování. Zaznělo, že RUD je postaven převážně na počtu obyvatel, což vede k malým rozdílům ve financování mezi velmi odlišnými typy obcí. Systém také nevrací obcím přínosy z ekonomické aktivity, čímž vzniká tzv. daňová demotivace. Obce navíc hromadí značné rezervy (přes 5 % HDP), často bez efektivního zhodnocení, přičemž investiční potřeby – zejména v menších obcích – zůstávají neřešené. Návrhy zahrnují úpravu koeficientů RUD, podporu mikroregionální spolupráce, lepší správu rezerv a zohlednění vyšších nákladů na služby v sociálně znevýhodněných regionech. Závěrem zazněl apel na systémové změny, které by umožnily regionálním centrům plnit svou roli a zvýšily motivaci obcí k rozvoji.

Michal Urban (CzechInvest) navázal na analytický příspěvek PAQ Research a poukázal na nedostatečnou motivaci obcí k podpoře podnikání, zejména kvůli nízkému daňovému přínosu investic do obecních rozpočtů. Uvedl konkrétní příklady, kdy obce získávají z rozsáhlých investičních projektů jen zanedbatelný podíl, a to především z daně z nemovitosti. Současné nastavení RUD neodráží ekonomickou aktivitu v území a neumožňuje obcím těžit z přítomnosti významných investorů. Ve srovnání se zahraničím (např. Německo, Rakousko) zůstává v českých obcích z investic výrazně méně prostředků, což snižuje jejich motivaci vytvářet příznivé podnikatelské prostředí. Závěrem apeloval na systémovou změnu RUD směrem k vyšší motivaci obcí podporovat investice a lokální ekonomiku, což je zásadní předpoklad pro dlouhodobě udržitelný regionální rozvoj. CzechInvest je připraven se této odborné diskuzi aktivně účastnit.

Jan Schneider (MMR) poznamenal, že přestože mohou vyvolávat jistý pesimismus, pojmenování problémů je nezbytným krokem k jejich řešení.

Miroslav Matej (MF) upozornil, že některé závěry považuje za nepřesné či metodologicky chybné. Kritizoval zejména studii KPMG, jejíž závěry o konkurenceschopnosti označil za

zavádějící. Podle něj nelze přesně určit, co je „spravedlivé financování“, a regionální HDP označil za fiktivní ukazatel, který nevypovídá o skutečné ekonomické výkonnosti území. Dále uvedl, že současné nastavení RUD není nástrojem motivace, ale slouží k zajištění stabilního financování veřejných funkcí obcí a krajů. Upozornil, že případná motivace podle ekonomické aktivity by neúměrně zvýhodnila Prahu, a zdůraznil, že návrhy na rozdělování výnosů z daní podle místa podnikání či výstavby jsou v českých podmínkách technicky a legislativně nerealizovatelné. Zástupce MF rovněž upozornil, že hlavní překážkou rozvoje v území není nedostatek prostředků, ale nízká finanční gramotnost a slabá schopnost strategického řízení v některých obcích. Podle něj je současný systém RUD již dnes silně solidární, čímž přispívá k vyrovnávání regionálních rozdílů bez potřeby dalších vazeb na ekonomickou aktivitu. Závěrem konstatoval, že RUD má zajistit stabilitu financování a prostor pro zajištění veřejných služeb, nikoli finančně motivovat obce k určitému typu hospodářské politiky.

Jan Schneider (MMR) vyjádřil souhlas s tím, že zavedení DPH z výstavby není v tuto chvíli reálné, protože by šlo o zásadní zásah do daňového systému. Zároveň však zdůraznil, že absence politické průchodnosti by neměla být důvodem k opomíjení odborné debaty o problémech systému. Uvedl, že úlohou státní správy je formulovat podložená východiska a podporovat věcnou diskusi, která umožní politickým aktérům činit informovaná rozhodnutí – byť s nimi nemusí být ve shodě. Závěrem uvedl, že v předchozích příspěvcích zazněla celá řada podnětů, které potvrzují, že diskuse o možných úpravách systému je legitimní a potřebná.

Michaela Matoušková (MZd, starostka) zástupkyně malé obce přiblížila praktický pohled starosty, který často není odborníkem na ekonomii nebo regionální rozvoj. Zdůraznila, že malé obce potřebují silnější metodickou podporu státu, nikoli jen legislativní přehledy. Přivítala by praktické příklady a doporučení ze strany MMR či MF, například v oblasti efektivního zhodnocování volných finančních prostředků. V oblasti rozpočtového určení daní a přístupu k investorům uvedla, že většina obcí by investory uvítala, pokud by současně existoval systém jejich spoluúčasti na infrastruktuře a občanské vybavenosti. Navrhla, aby se od určité velikosti investice firmy povinně podílely na rozvoji obcí, kde fakticky působí, a to buď prostřednictvím podílu na DPPO, nebo formou přímého příspěvku obcím a dotčenému území. Dále navrhla umožnit odpočet DPH obcím při infrastrukturních investicích, například při výstavbě komunikací, vodovodů a kanalizací, což by významně zvýšilo efektivitu vynaložených veřejných prostředků. Závěrem ocenila zákonnou možnost sdílené správy mezi obcemi, zejména v oblasti poskytování veřejných služeb, a upozornila na personální limity malých obcí, které často nemají dostatek kvalifikovaných pracovníků. Vyzdvihla význam meziobecní spolupráce jako jednoho z nástrojů ke zvýšení kapacit a zajištění kvalitní veřejné správy.

Tibor Švec (SMO ČR) upozornil, že obdobné návrhy (např. od PAQ Research či CzechInvest) jsou již dlouhodobě diskutovány, SMO ČR jejich přijetí v zásadě podporuje, což potvrdilo i hlasování na posledním směnu (více než 1 300 hlasů schválilo to, že změnu RUD chce, 3 hlasy byly proti, nikdo se nezdržel). Uvedl, že současný systém postrádá motivační složku, což brání rozvoji obcí (v kontextu srovnání s EU). Na příkladu obce Vestec ukázal, jak složitý, zdoluhavý a náročný je proces přípravy komerční zóny včetně změny územního plánu, vyjednávání s investory a zajištění infrastruktury.

Jan Schneider (MMR) - vyjádřil souhlas se závěry o nízké motivaci obcí ke změně územního plánu, které současné nastavení RUD neodměňuje. Zdůraznil, že s panem ředitelem Matejem panuje v řadě bodů shoda, včetně názoru, že Praha by měla uplatňovat maximální koeficient daně z nemovitostí. Vzhledem k výjimečnému ekonomickému postavení hlavního města by

bylo vhodné, aby usilovalo o navýšení své fiskální soběstačnosti prostřednictvím místní daňové politiky a aktivně podporovalo spravedlivější přerozdělování v rámci RUD.

Miroslav Matej (MF) reagoval na diskusi i tím, že upozornil na větší politickou odvahu přistoupit k systémovým změnám ve fiskální decentralizaci, neboť bez ní bude i nadále docházet ke koncentraci investičního potenciálu v Praze na úkor ostatních regionů. Současně bylo konstatováno, že většina obcí v ČR se dnes nachází v relativně stabilní finanční situaci – výzvou zůstává zejména kvalita a odvaha v plánování a realizaci strategických projektů.

Jakub Stuchlík (PAQ Research) vyjádřil souhlas s hlavními cíli, zdůraznil však rozdílný pohled na detaily návrhu. Upozornil, že existují funkční zahraniční modely přerozdělování daňových výnosů zohledňující nejen sídlo firmy, ale i počet provozoven či bydliště zaměstnanců (např. Německo). Podle něj by ČR neměla rezignovat na zlepšení systému jen kvůli negativní zkušenosti z minulosti. Navázal na vystoupení SMO ČR a zdůraznil, že systém RUD by neměl dlouhodobě motivovat spíše ke skladové výstavbě než ke strategickému rozvoji. V závěru reagoval na poznámku o nízkém využívání koeficientů daně z nemovitosti v malých obcích – podle něj obce tuto možnost využívají, mají schopnost i motivaci, a jejich starostové by neměli být podceňováni. Vyzval k dalšímu hledání prostoru pro debatu a řešení i v náročnějších detailech.

Michal Urban (CzechInvest) vyjádřil nesouhlas s tvrzením, že hlavním cílem RUD je pouze stabilita příjmů obcí. Podpořil posílení motivační složky v systému, která by podle něj měla být vyšší než současná cca 2 %. Upozornil, že existuje řada dotačních nástrojů, které dorovnávají nefunkčnost systému RUD, což je méně efektivní než jeho úprava. Odmítl tvrzení, že obce nemohou podporovat podnikání – podle něj existuje celá řada doložitelných příkladů z praxe, byť často realizovaných navzdory systému, nikoliv díky němu. V závěru vyzval, aby nezůstalo pouze u diskuse – doporučil vytvořit pracovní skupinu, která by rozpracovala konkrétní návrhy variant a posunula debatu směrem k reálné změně.

Radim Sršeň (MMR) v reakci na kritiku neinvestujících obcí uvedl, že obce zájem o investice mají, což dokládá převis žádostí v dotačním titulu s 30% podporou. Část DPH z realizované investice pak připadne státu. Problém podle něj spočívá v chybějících finančních nástrojích – obce potřebují možnost dlouhodobého financování (např. 40 let na kanalizaci), ale komerční banky tyto produkty nenabízejí. Navrhl proto vytvoření specifických nástrojů (např. prostřednictvím NRB), které by umožnily „spořit zpětně“ formou dlouhodobého splácení. Varoval také před přílišnou diferenciací nástrojů, která může obce odrazovat. Upozornil, že většina obcí si nespoří zbytečně, ale kvůli absenci dostupných nástrojů. K motivační složce uvedl, že ji podporuje, ale je třeba zohlednit i regionální externalitu. Uvedl příklady z Rakouska, kde se rozhoduje komunitně a strategicky. Závěrem připomněl, že cílem by měla být synergie mezi konkurenceschopností a kvalitou života, nikoliv jejich protikladné vnímání.

Miroslav Matej (MF) upozornil, že bez zařazení změny RUD alespoň v hrubých obrysech do programového prohlášení vlády je jakákoli snaha odborné či expertní roviny odsouzena k neúspěchu. Zároveň uvedl, že problémem je právě pouze zájem o investice podpořené dotací. Cílem by však mělo být, aby obce realizovaly většinu projektů bez dotací. To, že část DPH z realizované investice připadne státu je v pořádku, jelikož stát financuje z více než 80 % mandatorní a kvazimandatorní výdaje, tudíž musí mít zdroj příjmu na jejich krytí. Upozornil, že je nutné vnímat veřejné finance ČR jako propojený celek zahrnující státní rozpočet, rozpočty obcí i krajů. Cílem by měla být jejich vzájemná rovnováha a dlouhodobá stabilita, neboť

výrazná nerovnováha – například značné přebytky obcí při silně zadluženém státu – se ve výsledku negativně promítá do služeb pro občany.

Roman Nogol (Sdružení tajemníků městských a obecních úřadů ČR) upozornil na dlouhodobé systémové selhání v přerozdělování veřejných prostředků, které významně poškodilo strukturálně postižené regiony. Uvedl konkrétní příklad Karviné. Upozornil, že chybí dlouhodobá strategie pro strukturálně zasažené regiony a že rušení úřadů a služeb v území dále oslabuje roli státu.

Jan Schneider (MMR) na závěr diskuse uvedl, že politická náročnost tématu je nevyhnutelná, nicméně má smysl rozpracovat alespoň základní teze a připravit podklady, ke kterým by se mohla přihlásit budoucí vláda po podzimních volbách. MMR ve spolupráci s MF a územními partnery plánuje připravit návrh, který by nastínil možné směřování změny systému RUD.

Tomáš Vyhnánek (MF) uvedl, že ve spolupráci s MMR právě dokončují společné spending review regionálních dotací, které vzniká na základě vládního mandátu. Cílem není audit ani kontrola, ale manažerský nástroj vlády, který má identifikovat příležitosti ke zlepšení účelnosti, efektivity a územního zacílení veřejné podpory v regionech. Zpráva je ve fázi dokončování. Ministerstva nyní společně doladují doporučení.

Alexandre Reznikow (MMR) doplnil, že cílem bylo prověřit efektivitu a přínosy regionálních dotací v širším slova smyslu – tedy nejen programů MMR na podporu rozvoje regionů, ale i další investiční programy zahrnuté v Akčních plánech SRR. Analýza se zaměřila na zacílení podpory do území, zejména ve státem podporovaných regionech (HSOÚ a strukturálně postižené kraje), a souhrn jednotlivých nástrojů pro uplatnění územní dimenze v dotačních programech poskytované na národní úrovni (kapitoly rozpočtu a státní fondy). Výstupy spending review budou sloužit jako podklad pro zacílené systémové změny v rámci dalších etap rozpočtového plánování a implementace kohezní politiky.

Tomáš Vyhnánek (MF) uvedl, že cílem analýzy bylo posoudit účelnost a efektivitu regionálních dotací z pohledu dosažení plánovaných výstupů, výsledků a dopadů. Zvláštní pozornost byla věnována administrativní zátěži malých projektů, kdy náklady na administraci zcela disproporčně převyšují objem dotace. Zástupce MF zdůraznil, že řada problémů je řešitelná úpravou systémového nastavení, především v oblasti předvídatelnosti, profesionalizace a nastavení kritérií výzev.

Radim Sršeň (MMR) zdůraznil, že strategie regionálního rozvoje nelze oddělovat od kohezní politiky, protože představuje její základní rámec. Doporučil provázat analýzu s evropskými fondy, aby vznikl kompletní obraz podpory jednotlivých území. Apeloval na to, aby se hodnotila aktuální situace, neboť za poslední 2–3 roky došlo k výrazným posunům.

Miroslav Matej (MF) upozornil, že mnoho dotací nemá celostátní význam a měly by být rozhodovány na místní úrovni, ne z Prahy. Vyjádřil obavu, že pokud poskytovatelé dotací nezačnou zohledňovat skutečný přínos a význam projektů, bude se tato neefektivita dále prohlubovat.

Zdeněk Opravil (MMR) připustil, že MMR samo o sobě nedokáže snižovat regionální rozdíly – je nutná součinnost ostatních resortů i krajů. V září začne tvorba nové Strategie regionálního rozvoje, která naváže na SRR21+ a bude dále rozvíjet územní dimenzi veřejných investic, včetně TIA a územního cílení národních prostředků. Cílem je za dva roky předložit novou SRR s konsensem napříč resorty.

Anna Pasková (MŽP) upozornila na paralelu se sledováním výdajů na environmentální cíle (MŽP ve spolupráci s MF). Apel na rozlišování cílů podle velikosti území, obzvláště důležité u dotací v oblasti životního prostředí.

Alexandre Reznikow (MMR) doplnil, že v létě bude výstup zařazen do MPŘ (spending review), následovat bude ex post revize dle zákona č. 248/2000 Sb., která zahrne i EU fondy. Upozorněno na klíčový poznatek, že ani národní, ani evropské prostředky se systematicky nekonzcentrovaly do hospodářsky slabých regionů. Byla zdůrazněna nutnost investic s transformačním potenciálem, nikoli běžných výdajů (např. sociálních transferů), které regionální rozvoj nepodněcují. Zmíněn podíl programu Nová zelená úsporám, jehož dotace <500 tis. Kč aplikují územní dimenzi dle SRR. Příkladem dobré praxe je přístup MŠMT s využitím indexu potřeb ORP, který umožnil efektivnější cílení a snížil administrativní zátěž i zvýšil předvídatelnost pro žadatele.

Jana Kuthanová (MAS) upozornila, že projekty do 500 000 Kč – zejména v gesci MMR – již nejsou administrativně náročné. Zdůrazněn význam těchto projektů pro komunitní život, důvěru v instituce a sociální soudržnost, i když jejich dopady nelze plně vyjádřit kvantitativními ukazateli.

Kamil Papež (MMR) ocenil analytický výstup jako klíčový podklad pro další systémové změny. Vyzdvihl přínos analytických jednotek zřízených z NPO a apeloval na jejich zachování i po jeho skončení. Upozornil, že problematika národních dotačních titulů je nadresortní a vyžaduje koordinovaný přístup napříč ministerstvy. Zdůraznil potřebu zásadně změnit přístup k akčním plánům SRR, které v současnosti nejsou dostatečně provázány s cíli strategie. K administrativní náročnosti malých projektů uvedl, že je nutné je selektovat podle tématu, neboť některé mají vysoký dopad navzdory vyšší režii. Závěrem zdůraznil, že efektivita není dána jen alokací prostředků, ale především existencí absorpční kapacity v území – bez ní se investice nemohou uplatnit.

Alexandre Reznikow (MMR) informoval o probíhající reformě procesu hodnocení dopadů regulace (RIA), včetně doplnění metodiky o tzv. TIA – hodnocení územních dopadů. Cílem je zohlednit prostorovou nerovnoměrnost dopadů regulací a zamezit neefektivním plošným intervencím. Nová metodika obsahuje checklist klíčových otázek ve dvou krocích: (1) zda se problém vyskytuje specificky v určitých regionech, a (2) zda by navržené řešení nemělo být územně diferencované. Zdůraznil, že TIA se zásadně liší od tradičního pohledu na dopady do rozpočtů obcí – jde o geografické hodnocení dopadů politik.

Anna Pasková (MŽP) podpořila význam analytických jednotek a uvedla, že je klíčové, aby jednotky, které zpracovávají RIA nebo nově TIA, zůstaly ve státní správě i po skončení financování z NPO. V oblasti implementace TIA poukázala na dvě důležité věci: zaprvé je nutné proškolit příslušné útvary napříč státní správou, protože častá averze k metodice může vyplývat spíše z nepochopení jejího účelu a aplikace. Zadruhé upozornila na potřebu podpory v oblasti dat, zejména pro resorty, které s územními daty běžně nepracují, a vznesla dotaz, zda MMR plánuje těmto resortům nabídnout cílenou metodickou a datovou pomoc.

Alexandre Reznikow (MMR) potvrdil, že se plánuje školení k TIA a že resortům budou poskytnuty i příklady dobré praxe. V oblasti dat oznámil ambici vytvořit centrální dashboard investic z EU i národních zdrojů, který by měl být pod gescí MMR.

Miroslava Balatky (MMR) MMR pokračuje v práci na konceptu „Regionů příležitostí“ (dříve HSOÚ/SPK), jehož cílem je systémově řešit situaci v nejvíce znevýhodněných územích. Na základě výzvy krajům a resortům bylo do konce května shromážděno přes 230 návrhů opatření. Na konci června proběhne další pracovní jednání s kraji, jehož cílem bude definovat priority mezi navrženými opatřeními. Právě těmto vybraným prioritám se bude MMR dále věnovat v realizační fázi. MMR zdůrazňuje, že úspěch plánu závisí na mezirezortní spolupráci a aktivní účasti všech zapojených aktérů. Dokument bude živý, pravidelně aktualizovaný a slouží jako základ pro koordinovanou implementaci v území.

Gabriela Nekolová (HSR Ústecký kraj) ocenila iniciativu „Regionů příležitostí“ jako snahu propojit problémy HSOÚ a strukturálně znevýhodněných regionů. Zásadním problémem podle ní zůstává nízká vymahatelnost úkolů na ostatních resortech, i když byly schváleny vládou. Jako příklad uvedla strategie RE:START, kde vládou schválené úkoly měly mizivou implementaci – investice z centrální úrovně klesly z 6,2 mld. Kč v roce 2019 na 120 mil. Kč v roce 2024.

Jan Schneider (MMR) reagoval s tím, že aktuální iniciativa podle něj slouží jako podklad pro novou vládu po podzimních volbách, která by měla část opatření zařadit do programového prohlášení a vyžadovat jejich plnění napříč resorty pod vedením premiéra. Pokud se tak nestane, systémové změny se nepodaří prosadit.

Kamil Papeže (MMR) k otázce strategie RE:START uvedl, že se nyní na MMR zvažuje, zda má smysl ji dále prosazovat vůči současné vládě, nebo připravit návrhy až pro novou politickou reprezentaci po volbách. Pokud nenastane zásadní změna přístupu resortů, bude podle něj lepší strategii ukončit než udržovat aparát bez výsledků.

Gabriela Nekolová (HSR Ústecký kraj) zdůraznila, že nejde o záchranu konkrétní strategie RE:START, ale o potřebu systémového přístupu k podpoře znevýhodněných území, včetně HSOÚ v celé ČR.

Kamil Papež (MMR) potvrdil, že je nutné si jasně říct, zda a jak pokračovat – zda RE:START, rozšíření na „Regiony příležitostí“, kdo to zajistí a zaplatí. Současný stav označil za

nevyhovující a dlouhodobě neudržitelný. Resorty se podle něj musí k podpoře regionů postavit čelem a systémově.

Jan Schneider (MMR) uvedl, že bychom se měli soustředit především na vytvoření silné a udržitelné strategie regionálního rozvoje, která bude zahrnovat i nová území s narůstajícími problémy, jako je například Liberecko. Upozornil, že aktuální data ukazují, že Liberecko je na tom hůře než Ústecký kraj, což nelze přehlížet.

Martina Běťáková (MŠMT) uvedla, že ministerstvu se nepodařilo získat dodatečné investiční prostředky na školskou infrastrukturu. Další výzva pro MŠ a ZŠ by mohla být vyhlášena koncem roku 2026, avšak demografický pokles a zákon o odkladech snižují aktuální potřebu v oblasti MŠ a ZŠ. Zdůraznila, že největší potřebnost je v oblasti SŠ, avšak pokusy prosadit tuto prioritu v rámci strategického rámce politiky soudržnosti 2028+ nebyly ze strany MMR akceptovány. Dále informovala o novelizaci školského zákona, která míří do Senátu a zahrnuje klíčové změny pro podporu znevýhodněných regionů, např. indexaci škol podle socioekonomického statusu či jazykovou bariéru. Upozornila na problém odkladů školní docházky, který se výrazně týká sociálně znevýhodněných dětí, zejména v postižených regionech. Nepřijetí podpůrné legislativy může vést k tomu, že tyto děti opustí školu ve věku 17 let bez dosažení středního vzdělání, a následně skončí bez kvalifikace. MŠMT dlouhodobě podporuje školy zřizované svazky obcí, které jsou rovněž zvýhodněny v návrhu na změnu RUD koeficientem 1,2 oproti standardním školám s koeficientem 1,0, jako nástroj k posílení meziobecní spolupráce a efektivního řízení škol.

Anna Pasková (MŽP) informovala, že v rámci přípravy Sociálně klimatického fondu (součást transpozice ETS 2) pokračují práce. Platforma pro SKF se sešla koncem května, a existuje politická shoda na dalším rozpracování návrhu, který má být předložen na podzim.

Jan Schneider (MMR) poděkoval všem účastníkům za diskusi, zhodnotil jednání jako přínosné a informoval, že další jednání výboru je předběžně plánováno na **26. září 2025**.

Shrnutí úkolů:

- Požádal o aktuální informaci k bezúplatnému převodu pozemků po těžbě a zaslat informaci P. Nogolovi.

Schválil: Jan Schneider, vrchní ředitel sekce regionální politiky, politiky bydlení a sociálního začleňování

V Praze dne června 2025